

פרק א- מעשה המילה**א. מילה ופריעה בבת אחת**

הפריעה (membrane מתחת עור הערלה).
 חמודי דניאל (פ"ת ס"ק יג): הערלה צריך להיות הוסר, אבל אפשר לדחוף עור הפריעה.
 ספר הברית: הבקיאין מוהלים ופורעין בבת אחת וזה מעשה כשר.

יש מוהלים probeו את הפריעה מהעטרה לפני שמביאין את התינוק לביהכ"נ.
 רב טנדלר: אין לעשות כן כי אז מצערין התינוק ב' פעמים.

שו"ע ד: מל ולא פרע כאילו לא מל.
 שו"ע (רסו:יד): היו נותנין את מילה והפריעה לב' בני אדם, ובשבת אין לתת לב' בני אדם.
 רמ"א/ט"ז: אפילו בשבת מותר לתת המילה לאדם אחד ופריעה לאחר.
 גר"א: המח' היא אם מילה בשבת הותרה או דחוייה. אם מילה דחוייה אז רק מותר לתת לאדם אחד.
 יש"ש (פ"ת ס"ק טז): אבל מל ולא פרע כאילו לא מל, ולכן איך מותר לתת המילה לאדם אחד והפריעה לאדם שני,
 הרי הראשון לא עשה כלום בלי הפריעה ואז רק עשה חבורה?
 אחרונים: יש"ש סבר דמל ולא פרע כאילו לא מל, היינו שלא עשה כלום. אבל הרמ"א סובר שרק עשה חצי, וכיון
 דמילה בשבת הותרה, מותר לתת המילה לאדם אחד והפריעה לאדם אחר.

ב. מציצה

שבת: צריך לעשות מציצה מחמת סכנה.
 רב טנדלר: אם המציצה מחמת סכנה אז אין לעשותה היום, כמו שהיו רוחצין התינוק בחמין מחמת סכנה והיום אין
 עושין כן, כמו שהשו"ע אומר. ובודאי בשבת אין לעשותו, ואין לעשותו בפה.
 אבני נזר: בראשונה תיקנו מציצה משום סכנה, אבל כיון דתקנוה כבר נכלל במצות מילה, ובמיוחד בהטפת דם ברית,
 ועדיין צריך לעשותו היום. אבל רחיצת התינוק רק הכשר אינו כחלק מהמצוה.

חתם סופר/ר' יצחק אלחנן/ר' חיים עוזר: התירו מציצה בכלי.
 נפש הרב: הרב התיר מציצה בכלי במעשה אחד.

ג. ציצין המעכבין

שו"ע (רסד:ג-ה): צריך להסיר העור שחופף על רוב העטרה, ואם לא הסירו הוי ציצין המעכבין. אם הסיר רוב ויש
 עדיין מקצת עור נשאר הוי ציצין שאינן מעכבין. ואם פסק לעשות המילה, בשבת אין לחזור להשלים ציצין שאינן
 מעכבין. אבל אם לא סילק ידו יש להסיר ציצין שאינן מעכבין.

כשסילק ידו בחול

האם יש להשלים המילה אם כבר סילק ידו בחול?
 הענין של מילה הדורה הוא הידור מצוה.
 א. טור/רמ"א: יש לחזור ולהשלים המילה.
 ב. רמב"ם: אין לחזור ולהשלים המילה.
 שאג"א: העיקר כדעת הרמב"ם שא"צ לחזור אפילו על ציצין שאין מעכבין את המילה.
 גר"ז: הרמב"ם סובר דהידור מצוה היינו שיעשה מצוה בהידורו, וזה דוקא בשעת המעשה מצוה. אבל אין ענין לחזור
 לעשות הידור אח"כ. אבל הטור סובר דיש ענין מיוחד של הידור מצוה.
 שאג"א (פ"ת ס"ק טו): אם התינוק חלש אין לחזור.

מהו העטרה?

רמב"ם: העטרה הוא ראש האבר.
חכם הספרדי: חוט מסביב העטרה.
-צריך שיהיה רוב של העטרה.
גרצ"ש: הם חולקים עם העטרה היינו כובע או כתר, או טבעת.
בנין ציון: רוב המצויין אצל מילה מומחין הן, ואין לפסול מילות. ולפי החכם הספרדי, האם זה רק החוט מסביב או אפילו החריץ מאחוריו? האם זה ג"כ צריך להיות מגולה? כן.

ברכות כשחוזר

רמ"א (רסה:ג): כשחוזרין על ציצין המעכבין, מברך כל הברכות.
חת"ס: וכן בציצין המעכבין הפריעה. אבל זה רק אם רק צריך תיקון מדאו' אבל אם רק מדרבנן אין לברך.

ו. קטן המסורבל בבשר

שו"ע (רסד:ו): קטן שבשרו רך או בעל הבשר ונראה שאינו מהול, רואים בעת שמתקשה אם נראה מהול. אבל משום מראית עין צריך לתקן הבשר.
רמ"א: אבל א"צ שיהיה נראה רוב העטרה בשעת קישוי כיון דכבר נימול.
ט"ז: מדאורייתא א"צ לעשות שם דבר כיון שנימול כראוי. אבל מדרבנן אם אפילו בשעת קישוי נראה כערל צריך לחתוך הבשר עוד פעם. אבל אם נראה מהול קצת, ולא שצריך רוב, א"צ לחתוך אלא ימשוך הבשר לאחורה. מסתפק באם נולד מהול ואח"כ נתרכה הבשר ונראה כאינו מהול אם צריך לחתוך הבשר מדאורייתא כיון דעד כאן לא נימול כראוי. אבל בנוול מהול קצת בודאי צריך לחתוך הבשר.
שאג"א: בנוול מהול גמור וקצת דינו כנימול כבר וא"צ שיהא נראה רוב העטרה.

שו"ע: בודקין אותו בשעת קישוי.
חכם הספרדי/חת"ס: רק בבעל הבשר בודקין בשעת קישוי, אבל במילה הראשונה בודקין בשעה שהאבר רפה.
ש"ך: בכל מקרה בודקין האבר בשעת קישוי.

ז. צער המילה

Anesthesia

האם מותר להשתמש באנז'סטיז'ה?
עכשיו אנו יודעים שיש גם לתינוקות צער.
מדרש (לך לך): אברהם אבינו קיבל יותר משכר ביום ג' כיון שהיה לו יותר צער.

א. רב עובדיה/שרידי אש/רב טנדלר: אין חיוב להוסיף צער, למרות המדרש.
ב. אמרי משה/שבט הלוי: ע"פ המדרש בלך לך אין להשתמש באנז'סטיז'ה.

Topical Anesthetic

א. ד"ר שטיינברג: אין להשתמש בtopical anesthetic משום שהמקום רטוב אח"כ.
ב. רב טנדלר/משנת אברהם: יש להשתמש עם topical anesthetic, וכן נראה מרשו"א ור' אלישיב.

General Anesthetic

שרידי אש: אסור להשתמש בgeneral anesthetic לגדול משום מצות צריכת כונה וגם איך יכול להתגייר כאשר ישן.
זכר יצחק: זה תלוי על מהות מצות מילה. אם המצוה היא המעשה אז יש לדון, אבל אם המצוה היא להיות מהול, אז אין יחסות להמעשה, ולכן מותר להשתמש בgeneral anesthetic.

ת. נולד מהול

שו"ע (רסג:ד): נולד מהול צריך הטפת דם ברית.

בשבת

גמ' שבת: קטן שנולד מהול, יש ב' דעות: א. הוא מהול וא"צ הטפת דם ברית. ב. חוששין לערלה כבושה וצריך הטפת דם ברית. ואם הוא ערלה כבושה, יש ספק אם הוא ספק ערלה כבושה או ודאי ערלה כבושה, ונ"מ היא אם מותר לעשות הטפת דם ברית בשבת. רק אם היא ודאי ערלה כבושה מותר לעשותו בשבת. **שו"ע (רסו:י):** נולד מהול צריך הטפת דם ברית, אבל רק מספק ולכן אינו דוחה שבת. **משכנות יעקב (סי' סא):** הרמב"ם כותב דנולד מהול יכול לאכול תרומה אע"פ שצריך הטפת דם ברית מספק שהוא ערל? כי בתחילת הסוגיא הגמ' חשבה שצריך הטפת דם ברית משום ספק ערלה כבושה. אבל בהמשך הדברים הגמ' אמרה שאפילו גר שנתגייר שהיה לו מילה בנכריות צריך הטפת דם ברית, ואינו משום ערלה כבושה, אלא משום שיש מצוה מיוחדת של הטפת דם ברית. ואז אומרים שמצוה זו אינו דוחה שבת. **גר"ח:** והמקור למצוה זו הוא, "ואתה את בריתי תשמור."

ברכה להטפת דם ברית

א. **טור:** אין מברכין על המילה אא"כ נראית לו כערלה כבושה.
ב. **ב"ח:** אע"ג דספק ערלה כבושה אינו דוחה שבת, מברכין על הטפת דם ברית.

ש"ך (רסה:ח):

- א. עיטור- מברך להכניסו בבריתו ואשר קידש.
- ב. רמב"ם- אין מברך כלל.
- ג. רשב"א- אין מברך להכניסו בבריתו.

ספר הברית: רוב פוסקים אומרים דאסור לעשות מילה ע"י clamp משום דאין בו דם. **אג"מ:** אם עשה מילה עם clamp עדיין צריך הטפת דם ברית. **כי אם אומרים שיש מצוה מיוחדת של הטפת דם ברית, אז צריך שהיה דם בברית.**

איך לעשות

א. **מאירי:** כדי לעשות הטפת דם ברית צריך להסיר upper layer of skin. **משום שהענין הוא שיש ספק ערלה כבושה.**
ב. **או"ז:** רק צריך שיהיה קצת דם שיוצא. **כי היא מצוה מיוחדת ולא משום ספק ערלה.**

חזו"א: אין צריך שהדם יוצא אלא שהדם יכנוס להמקום.

מקום הטפת דם ברית

ספר הברית/אוצר הברית: יש מח' אחרונים אם לגבי מקום הטפת דם ברית, מקום שהערלה היה להיות שם, דהיינו המקום שהערלה היה מחובר להגיד, או המקום שהערלה היה מכסה, דהיינו העטרה. **רב טנדלר:** מקום שהערלה היה יוצא ומחובר להגיד. **חזו"א:** מקום העטרה.

יא. סכין

שו"ע (רסד:ב): מלין בכל דבר. **רמב"ם:** המנהג למול בכרזל וסכין ולא מספרים. **ערוה"ש:** המנהג להשתמש במתכת משום דכתיב "חרבות צורים" והתרגום הוא איזמל חריפין, ור"ג כותב צור היינו ברזל. **רב כשר (תורה שלימה):** הרבה דברים בהרמב"ם הם להוציא מידי הקראים, וה"ה כאן. יש להשתמש בכרזל וסכין, דחרבות צורים לשון רבים אבל תורה שבעל פה הוא שיש להשתמש בחד סכין ולא בשתי סכינים.

פרק ב- זמנו לחולה ולבריא**א. זמן ביום**

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו."
מש' מגילה: כל מצוה שצריך לעשותו ביום, מצותו בנץ החמה, אבל בדיעבד יכול לעשותו קודם נץ.
שו"ע (רסב:א): אין מלין עד שתנץ החמה.
ט"ז: שאז ודאי יצא מכלל ספק יום.
רמ"א: בדיעבד יצא משתעמוד השחר.
אבל למעשה אין לעשות מילה לפני נץ.

שו"ע (רסב:א): כל היום הכשר למילה אלא שזריזין מקדימין למצות.
מצד אחד יש ענין של זריזין מקדימין למצות, ומצד שני יש ברוב עם הדרת מלך. מה הדין אם יש מאבק בין שני דינים אלו? איזו דין קודם?
ר"ה: אע"פ שמדין זריזין מקדימין יש לתקוע השופר בשחרית, תוקעין שופר במוסף בר"ה משום גזירת השמד.
רדב"ז (בבאר היטב): אבל למה אמרו שמותר לדחות משום גזירת השמד ולא משום ברוב עם הדרת מלך דיהיה יותר אנשים במוסף מבשחרית? אז יש לדייק מזה שזריזין מקדימין למצות קודמת לברוב עם הדרת מלך.
חכם צבי: ברוב עם קודם לזריזין מקדימין, אבל הגמ' היתה מסופקת אם יהיה יותר אנשים ממוסף. אבל אם בודאי יהיה יותר אנשים, אז ברוב עם קודם לזריזין מקדימין ויש לדחות משום ברוב עם.
פוסקים: יש לדחות המילה בשביל ברוב עם עם normal range.
חזו"א (בתשובות והנהגות): יש עד 9:00 בבקר. אח"כ יש דין זריזין.
שבות יעקב (פ"ת רסב:ב): יש למחות בחזנים משוררים הרבה בניגונים וממילא נדחית המילה עד אחר חצות.
אוצר הברית: משמע מהפ"ת שאחר חצות יש ביטול מצוה.

ב. מילה שלא בזמנה

שו"ע (רסו:א): מילה שלא בזמנה אינה דוחה שבת.
רעק"א: מה הדין אם מל שלא בזמנה בשבת? האם אומרים דהוי כעביד לא מהני והוי כמילת עכו"ם וצריך הטפת דם ברית, או כיון דרק יום קגרים אין זה כאי עביד לא מהני? אין זה מהני וצריך הטפת דם ברית, והוי כמקלקל ולא נתקן הגברא. אבל אחר כך אמר דמהני.
פ"ת: מהני ואין צריך הטפת דם ברית.

מתי עושין מילה שלא בזמנה?

א. ט"ז (רסב:ג): אם הקטן חולה וצריך לעשות המילה ביום אחר, אין לעשות המילה ביום חמישי או יום שישי משום דאתי לידי חילול שבת כי יום שלישי קשה מכולם ע"פ הפוסקים, ולכן דוחין אותו ליום ראשון כי אין עושין דבר שאתי לידי חילול שבת ע"פ הגמ' בשבת דאין לילך על ספינה ג' יום לפני שבת.
ב. ש"ך: הגמ' בשבת אמר שמותר לילך על הספינה משום דבר מצוה, ורק אסור משום דבר רשות, ולכן מילה שהיא מצוה, מותר לחלל שבת בשבילה. וגם אפשר דרק יום שלישי הוא היום של צער יותר, אבל לא יום השני. לכן עושין מילה שלא בזמנה ביום הראשון שאפשר, אע"פ שהוא יום חמישי או יום שישי.
רוב מוהלין פוסקים כמו הש"ך.
נו"ב (פ"ת רסב:ב): היה מנהג שכאשר היה מילה שלא בזמנה אז דחו הרבה כמו לע"פ. וטען על זה כי זריזין מקדימין למצות, וכל יום הוא ביטול המצוה.
משום שאם המצוה להיות מהול וכל יום הוא ביטול המצוה.

שו"ע (רסב:א): אפילו מילה שלא בזמנה אינה אלא ביום.
שאלת יעב"ץ (פ"ת ס"ק ג): אם נאנסו או נתעצלו ביום ח' עד ביה"ש, עדיף למול בביה"ש שהוא ספק יום ח' מלמולו בודאי יום ט'.

ג. ב' תינוקות לימול א' בזמנו וא' שלא בזמנו

- א. גליון מהרש"א (רס): אם יש ב' תינוקים למול, אחד בזמנה ואחד שלא בזמנה, אז עושין מילה בזמנה ראשון משום חביבה מצוה בשעתה, ואח"כ מילה שלא בזמנה כי כבר דחה את זה.
- ב. דבר אברהם: יש לעשות מילה שלא בזמנה ראשון כי אחר יום ח', כל שעה שלא עושה מילה מבטל מצות עשה. אבל במילה שבזמנה יש לך כל היום וזריזין מקדימין למצות רק ענין. אין צריך להחמיר משום הדבר אברהם כ"כ שכל שעה ורגע הוא ביטול מצוה.

ד. מל בלילה ומל תוך ח' ימים

- א. רמ"א (רסב:א): מל בלילה צריכה הטפת דם ברית. אבל מילה בתוך ח' ימים א"צ הטפת דם ברית. למה לא אומרים ככלל שכל זמן שעושה מילה שלא בזמן הוי פסול וצריך הטפת דם ברית? גר"ח: הרמ"א סובר דבתוך ח' ימים א"צ הטפת דם ברית משום דהמצוה של הטפת דם ברית אין לו דין של יום ח', אבל פסול לעשותו בלילה.
- ב. ש"ך: בב' מקרים אלו צריך הטפת דם ברית.
- ג. שאג"א (פ"ת ס"ק ד): ב' מקרים אלו אינם צריכים הטפת דם ברית. כיון דעשה מילה פסולה אין לחזור לעשות הטפת דם ברית.

ה. תינוק חולה

- רמב"ם/שו"ע: צריך ליהדר מאוד בדברים אלו כיכול למולו לאחר זמן ולהחזיר נפש אחד בישראל. ב"ק: מילה היא סכנת נפשות. ולכן כיון דהקטן כבר במצב של סכנת נפשות, צריך לחשוש להרבה דברים.
- שו"ע (רסב:ב): חולי שבכל הגוף צריך להמתין ז' ימים מעת לעת מן הזמן שנתרפא. חולי שאין בכל הגוף רק צריך להמתין עד שנתרפא.
- מהרי"ק: חולי שבכל הגוף הוא דבר של סכנת נפשות. אבל דבר שאין בו סכנת נפשות אינו חולי שבכל הגוף. ש"ך: החולי צריך להיות דבר של ממש כדי לדחות המילה.
- רב טנדלר/בנין ציון: החיוב להמתין ז' ימים מעת לעת הוא דאורייתא, ולכן אם מל קודם לכן צריך הטפת דם ברית כי נחשב קודם זמנו. מנשת אברהם: אין כל פוסקים סוברים כזה.

Underweight

אג"מ: אם הקטן underweight אין זה נחשב חולי שבכל הגוף, אלא ממתנין עד שהוא המשקל הנכון. קטן שאינו יכול לאכול ע"פ עצמו, אז הוי חולי שבכל הגוף.

Fever

משנת אברהם: קטן שהוא incubator מפני שאינו יכול to keep his own body temperature אז הוי חולי שבכל הגוף.

משנת אברהם: אם יש לקטן high fever (100.5) אז הוי חולי שבכל הגוף, אבל סתם fever אינו חולי שבכל הגוף.

Antibiotics

משנת אברהם: אם הקטן לוקח antibiotics אבל הוי חולי שבכל הגוף וצריך להמתין ז' ימים מעת לעת. רשז"א: צריך להמתין ז' ימים מהשעה שה-symptoms נגמרים.

גרצ"ש: צריך להמתין ז' ימים מהשעה שמפסיק antibiotics, ואפשר שהוא זמן יותר ארוך.

ד"ר שטיינברג: אם הקטן לוקח prophylactic antibiotics משום שהאם היתה חולה, אז אינו ברור כ"כ.

תינוק הירוק

שו"ע (רסג:א) תינוק הירוק (jaundice) או אדום אין למולו עד שיבריא.
חמודי דניאל (פ"ת ס"ק א): וכן תינוק שלא קשרו את הטיבור יפה ויצא ממנו דם.

ירוק היינו שהתינוק הוא צהוב.

א. רב טנדלר: יש ב' סיבות לjaundice. א. physiological jaundice; הרבה פעמים liver אינו פועל כרגיל עד כמה ימים, ובינתיים הקטן jaundice. ב. pathological jaundice; יש בעיה לא רגילה עם הliver. ורק דוחין את המילה מפני pathological jaundice, ואז צריך להמתין ז' ימים מעת לעת. אבל אם הוא physiological jaundice אז צריך לעשות המילה בזמנה.

רב הייבר: אבל השו"ע אומר שקטן שהוא ירוק אין למולו אלא עד שאינו ירוק, ואז מלין אותו מיד. אבל לכאורה זה נכד רב טנדלר שאמר שאז מלין אותו בזמנו או מלין אותו לאחר ז' ימים עת לעת.

ב. רשז"א/גרצ"ש/צ"ץ אליעזר: אם הjaundice יורד, אז נראה שהוא physiological jaundice ואז עושין המילה בזמנה אע"פ שלא ירד לגמרי. אבל אם אינו יורד אז צריך להמתין ז' ימים מעת לעת.

ג. ר' אלישיב/רב בלייד: אין לעשות המילה א"כ jaundice ירד לגמרי.

ו. מתו אחיו מחמת מילה

שו"ע: אשה או איש שמלו את ב' בנם הראשונים ומתו מחמת מילה שהכשילו כחם, תמתין לו עד שיגדל.

א. רמב"ם: עד שיגדל ויחזק כחו ואז עושין המילה.

ב. פ"ת/נוב"י: אבל מהגמ' משמע שאפילו כשגדל אין מלין אותו, ולולא דברי הרמב"ם היה אומר דלא ימול כלל.

רמ"א (שם): יש סוברים דלא שייך באיש אלא באשה. ונראה דספק נפשות להקל.

שב"י (פ"ת ס"ק ז): אפילו אם האיש והאשה נתגרשו אחר שב' בנייהם מתו מחמת מילה והיו להם בן ג', כל אחד מבעלו/ה השני, אין למולו.

הרבה רצו לומר שהשו"ע מדבר על hemophilia, שכיון דב' האחים מתו רואים שהמשפחה היא hemophiliacs. אבל hemophilia בא מהאם, ולא מהאב, והשו"ע מדבר אפילו על אחים מהאב?

א. רב טנדלר: כיון דhemophiliacs מחוסר factor 5 בהדם שלהם, בקטן שהוא hemophiliac, יש ל inject him, עם factor 5 ואח"כ למולו.

רשז"א: הקטן בריא עכשיו וחייב במילה, אבל אם ימול אותו יהיה חולה, ולכן צריך לתתו injection כדי לעשות המילה.

ב. משנת אברהם: אין צריך לתתו injection כיון דהקטן חולה, ואין חיוב לעשות מילה ע"י injection.

ז. נולד ביה"ש

שו"ע (רסב:ד-ז): נולד ביה"ש מונים מהלילה ונימול בט'. ואם הוציא ראשו או שמע אותו בוכה מונים ח' ימים מאותו זמן. אם יש כוכבים קטנים בלילה יש לסמוך עליהם לומר שנוולד ליום המחרת אם אינו שבת וי"ט. אבל אם הכוכבים

בינונים יכול לסמוך עליהם גם לדחות שבת וי"ט. ואין הדבר תלוי בתפילה.

רמ"א (שם): דוקא בסתם הולכין אחר בכיה. אבל אם אמו אומרת שהיה בבטנה ולא היה לה צער לידה, מונין מיום הלידה.

ביה"ש דשבת וי"ט

שו"ע (רסו:ח): תינוק שנולד ביה"ש ליל שישי אין המילה בשבת משום דספק מילה בזמנה אינה דוחה שבת.

ש"ד: מהו נקרא ביה"ש? טוב להחמיר כמו ר"ת.

אם אתה מחמיר לר"ת בשבת אז יש להחמיר כר"ת גם כאן, אבל אם לא, לא.

שו"ע (שם): אם נולד ביה"ש אז אינו דוחה שבת או יו"ט.

ביה"ש די"ט שני

שו"ע (שם): וגם אינו דוחה יו"ט שני.

ש"ך (ס"ק ח): ע"פ הרמב"ם וסמ"ג יהיה דוחה יו"ט שני. וכן שאר דברים שאינן דוחין שבת דוחין י"ט שני.
נו"ב (פ"ת ס"ק ז): השו"ע רק מדבר על ודאי מילה שלא בזמנה, אבל ספק מילה בזמנה כן דוחה יו"ט שני. וכן הדין בכל יו"ט שני, אפילו יו"ט שני ר"ה.
רעק"א: משום דהוי ספק ספיקא.
משנת ר' אהרון: אינו דוחה יו"ט שני של ר"ה שאינו ספק אלא יומא אריכתא.

שיעור ביה"ש

שו"ע (רס"ט): שיעור ביה"ש הוא מח' תנאי ואמוראי. עיטור – אם נולד אחר שקיעה עד סוף ביה"ש דר' יוסי, דהיינו כהרף עין, הוי ספק ונימול לעשרה. ואם נולד מוצאי שבת אחר שקיעה עבדינן כחומרא כרבה (דביה"ש כמהלך ג' חלקי מיל).
ש"ך: ובס"א רסב נתבאר דמשנראו ג' כוכבים לילה הוא. ובמוצאי שבת עבידנן כחומרא דנימול בט'.

ח. דיני מילה בשבת

כיסוי הערלה

שו"ע (רס"ה י): נותנין הערלה בחול ועפר, ובשבת צריך שיהיו מוכנין מבעוד יום.
ש"ך: אבל מהעיתור נראה דאפילו אם מוכן מבעוד יום אסור גזירה שמא יביא עפר בשבת מבחוץ. אבל העולם נהגו היתר בעפר מוכן.

טלטול האיזמל אחר המילה

א. רמ"א (רס"ב/ש"ך): אחר המילה מותר לטלטל האיזמל ולשים אותו בחצר המעורב, דלא הוקצה ביה"ש מאחר דהיה צריך לו.
ב. מהר"י סג"ל: חולק ואומר דאסור לטלטל מיד כשהסירו מידו.
ג. ט"ז: אסור לטלטלו שלא לצורך המילה, דבביה"ש רק מותר לצורך המילה. והרמב"ן מתיר דוקא להצניעו באותו חדר כדי שלא ילך לאיבוד.

אפשר מבעוד יום

שו"ע (רס"ב): מכשירי מילה דאפשר לעשותן מבעוד יום אינם דוחין שבת. אבל אם שכח הסכין מותר להביאו מגג או חצר.

נתפזרו הסימנים

שו"ע (רס"ד): מלו את הקטן בשבת ואח"כ נתפזרו הסימנים עושין לו בשבת מפני שהיא סכנה.
ר"ן/רמב"ן: אם נתפזרו קודם המילה, מלין אותו משום דהמצוה בשעתה ואח"כ יש דין של פיקוח נפש ומותר לעשות הסימנים.
בעל המאור/רשב"א/ב"ח: תדחה המילה.

שכח ולא הביא הסכין

שו"ע (רס"ה): שכח ולא הביא הסכין, אומרים לעכו"ם להביא ובלבד שלא יביא דרך רה"ר.

מל פעם ראשונה

שו"ע (רס"ז): אדם שלא מל מעולם, לא ימול בשבת שמא יקלקל ויחלל שבת. אבל אם מל פעם אחת ימול, אפ"א אם הוא אביו.
ש"ך: כי באביו ה"א שיהיה אסור משום פ"ר דניחא ליה שהרי מתקן בנו.

ט"ז: רק בשחיטה צריכים מוחזק בג' פעמים משום שחוששין לעילוף, אבל כאן רק צריכים לדעת שיכול לאמן ידיו, ובזה סגי בפעם אחת.
פ"ת: אבל מותר ב"ט שני למי שלא מל מעולם.

ט. יוצא דופן

גמ': יש ספק אם האם אינה טמאה לידה אם המילה צריכה להיות ביום ח', ונ"מ ביוצא דופן דהאם אינה טמאה לידה.
שו"ע: מילת יוצא דופן אינו דוחה שבת.
ר"ח (חגיגה טו): אשה שנתעברה באמבטי, דהיינו בלי מעשה ביאה, אינה טמאה לידה משום דהוי מעשה נסים.
מנחת שלמה: ולכן, ע"פ הר"ח, אם נתעברה מתוך IVF אינה טמאה לידה, והברית אינה דוחה שבת.

י. מת בתוך ח'

שו"ע (רסג:ה): תינוק שמת קודם שיגיע להיות בן ח', מלין אותו על קברו, ואין מברכין על המילה. ומשימין לו שם לזכר שירחמוהו מן השמים וידחה בתחיית המתים.
נו"ב (פ"ת ס"ק יא): אבל אם הוי כמה ימים אחר מותו, אין פוחתין הקבר למולו.
כני"ח (שם): כן פוחתין הקבר אפ"ל לאחר כמה זמן.

רמ"א: ואסור לעשות כן ביו"ט שני דביו"ט אסור לקבור הנפלים משום שהן מוקצה.

יא. נולד בחודש ז' או ספק ז' ספק ח'

שו"ע (רסו:יא): מי שנולד בחודש ז' מלין אותו בשבת אפילו לא גמרו שעריו וצפרניו. מי שנולד בח', או ספק בן ז' בן ח', נימול בשבת רק אם גמרו שעריו וצפרניו.
רמ"א: בספק בן ז' מהלינן ליה בשבת כיון דספק בן ז' הוא, אבל לא דוחין את השבת בשבילו בשאר דברים.
ש"ך: דבן ז' בן קיימא הוא.
ט"ז: אם גמרו שעריו וצפרניו אמרינן דהיה לו להולד בז' אבל נשתהה לחודש ח'.

פרק ג- הכשרים לימול ולהיות מהול**א. כללי**

שו"ע (רס"א): מצות עשה לאב למול בנו וגדולה מצוה זו משאר מצוות עשה.
שו"ך (שם): כי היא מצות עשה שיש בו כרת.

מנ"ח (מצוה ה): האם יש למצות מילה ההלכות של ל"ת משום שיש בו כרת או של מצות עשה? ונ"מ דלעשה רק מבזבזין חומש, אבל ל"ת מבזבזין כל הון ביתו.
נ"מ, כמו כמה צריך לשלם להביא מוהל לעשות הברית?

מצוה על האב

מהשו"ע משמע שהמצוה על האב למול בנו.
א. סמ"ק: יש ב' מצות. אחד על הבן ואחד על האב.
ב. ר"ר: רק מצוה אחת, והאב רק צריך שבנו יהיה מהול וישלם מצותו.
גר"ח: ולכן כשהבן גדל אז אין קדימות להאב לעשות המילה.

אפילו להראשונים שאין מצוה מיוחדת להאב, עדיין יש דין מיוחד להאב משאר בני אדם. עיין נוסח הברכה, ברכה של להכניסו בבריתו, שהחיינו, ושליחותו.

חייב כרת

שו"ע (רס"א): אם האב לא מל, אז ב"ד מלין. ואם ב"ד לא מלוהו, חייב למול עצמו כשיגדיל. ואם לא מל חייב כרת.
רמ"א (רס"א/א)/ראב"ד: אם אדם גדל ולא מל חייב כרת, וכל יום חייב כרת.
גר"א/רמב"ם: רק חייב כרת כשמת בלא מילה.
בן פורת (ר' יוסף אענגל): לפי הרמ"א חייב כרת בכל יום כי לפי הראב"ד המצוה היא להיות מהול ולכן כל יום שאינו מהול עובר. אבל לפי הגר"א והרמב"ם המצוה היא לעשות מילה, ורק כשאינו עושה את זה חד פעם אז עובר.

זכרון יוסף (פ"ת שה:כה): היינו שיהיה בן י"ג דוקא. דאע"ג דחייב בכל מצות דרבנן לכשיגיע לחינוך, היינו רק היכא דיכול לקיימן אף לכשיגדיל משא"כ הכא (פדיון הבן) וה"ה מילה.

שליחות במילה

א. גליון מהרש"א (רס)/(פ"ת (רסד:א)/ש"ך: האב צריך למול אם יודע איך למול. אין שליחות במילה.
קצות: אין שליחות במצות, ציצית, סוכה ומילה משום דהם מצוות שבגוף. ומילה היא מצוה שבגוף על האב.
ב. דרכי משה: שליחות מהני במילה.
שו"ע (רסה:ט): האב צריך לעמוד סמוך למוהל להודיעו שהוא שלוחו.

ההנחה של דיון הזה היא שמילה הוא מעשה הסרת ערלה. ולכן יש לדון אם יש שליחות. אבל אם מהות המצוה הוא להיות מהול, כמו המעשה אם דוד המלך (גמ' מנחות) ע"פ המהר"ח או"ז דמצות מילה היא להיות מהול, אז אין לדון אם יש שליחות.

מילה שלא מדעת האב

רמ"א (רס"א): אין מלין בנו של אדם שלא מדעתו. אלא שאם לא מלו האב, ב"ד מלין אותו בע"כ דאב.
שו"ך (שם): ואם עבר ומל שלא מדעתו, חייב ליתן להאב י' זהובים.
מהר"י עמדין (פ"ת ס"ק ב): היינו רק היכא דהאב רצה למולו בעצמו. אבל אם אמר לאחר למולו, וקדם זה ומלוהו, אינו חייב לשלם.

זכרון יוסף (שם): מי שרצה למול בנו בשבת ובא אחר ומלוהו, פטור ליתן י' זהובים משום שיטת הרא"ה דאין האב יכול למול את בנו בשבת משום דהוי פ"ר דודאי רוצה לתקן את בנו. ואע"פ שאין אנו פוסקים כמו הרא"ה, ודאי יכול לומר קים לי בדעת הרא"ה.
פ"ת: והיום אין מגבין י' זהובים משום דבמידי דלית ביה חסרון כיס לא עבדינן שליחותייהו, אבל אם תפס אין מוציאין.
רמ"א (רסא): אב שאינו יודע איך למול את בנו, והמוהל רוצה שכר בשביל המילה, יש לב"ד לגעור במוהל. ואם עומד במרדו, ואין יד האב משגת, הוי כאילו אין לו אב, וב"ד מצווין למולו ויכולים לכופף את המוהל.

ב. צדקות המוהל

רמ"א (רסד:ד): יש לחזור המוהל היותר צדיק. ואם נתנו לאחד אסור לחזור בו. אבל אם חזר הוי חזרה. ואין מועיל קיבול קנין. אבל אם נשבע כופין אותו לקיים שבועתו.
ט"ז: משום "שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב." אבל אם השני יותר צדיק או אוהבהו ואם היה שם בראשונה היה נותנו לו, מותר לחזור בו. אבל קנין דברים אינו חל. ואם יש לו היתר על השבועה יכול להתיר ע"י ג'.

ג. אשה

שו"ע (רסד:א): הכל כשרים למול, אפי' עבד, אשה, קטן, ערל שמתו אחיו מחמת מילה. אבל אם יש ישראל גדול הוא קודם לכולם.
בית יעקב (פ"ת ט"ק ג): אם בא גדול כשר אחר שהתחילו אלו למול, מחוייבים להפסיק באמצע ולהשלים ע"י הגדול.
ע"ז: יש ב' סיבות למה נכרי פסול ממילה: א. אינו בן ברית וכתוב "ואתה את בריתי תשמור." ב. כתיב "המול ימול" שצריך להיות חייב במילה, ונכרי אינו חייב במילה. ונ"מ היא נשים דחייבות במילה אבל כמאן דמליא דמי, אבל אינן בן ברית.
תוס': יש מח' לגבי פסק דין אם נשים כשרות או פסולות ממילה.

א. **שו"ע (רסד:א)** נשים כשרות לימול.
ב. **רמ"א:** אבל אשה לא תמול, יש לחזור אחר איש.

ספר הברית: יש להסתפק היכא דאדם בדרך רחוק ואין כסף להביא מוהל בזמנה, אבל יש אשה שיכולה לעשות מילה בזמנה.

ד. עכו"ם ומומר

עכו"ם ומומר להיות מוהל

א. **שו"ע (רסד:א):** אין לנכרי לעשות מילה, אבל אם עשה א"צ הטפת דם ברית.
ט"ז: דאין צריכים מילה לשמה.
שאג"א (פ"ת): אם הנכרי עשה מילה אין הטפת דם ברית כי הטפת דם ברית אינו מתקן המילה.
-כמו מחלקותו עם הרמ"א לגבי לילה.
ב. **שער המלך:** לפי הרמב"ם (מלכים י:ז) דגם היום בבני קטורה חייבין במילה, מותרים למול ישראל דהוי בכלל "המול ימול."
שאג"א: גם לפי הרמב"ם אינם בכלל המול ימול ופסולים למול ישראל.
ג. **רמ"א:** אם מל צריך הטפת דם ברית.

רמ"א (רסד:א): מומר לערלות או או לכל התורה כולה דינו כנכרי ופסול למילה.
אג"מ: דינו כעכו"ם וצריך הטפת דם ברית.
רעק"א: מומר כשר למילה ע"פ תוס'.
-רוב פוסקים כמו אג"מ דפסול. ונ"מ למוהל אינו דתי, צריך הטפת דם ברית.

עכו"ם ומומר להיות מהול

רמ"א (רסג:ה): אסור למול עכו"ם שלא לשם גרות.

ט"ז: כי מבטל סימן המילה בישראל, דאברהם אבינו עומד ומבחין מי שהוא נימול אינו מניחו לגהינם.

ש"ד: אבל מהגמ' ע"ז (כו): משמע דרק אסור למול עכו"ם לשם רפואה משום מורידין ולא מעלין, אבל סתם ובשכר מותר. וכן סוברים תוס' והרמב"ם. וצ"ל דכוונת הרמ"א כאן הוא ג"כ שרק אסור לשם רפואה.

שו"ע (רסח:ט): אסור לישראל לחתוך ערלה של עכו"ם מפני רפואה משום שלא נתכוון לשם מצוה. אבל אם נתכוון לשם מצוה, אז מצוה לישראל למולו.

רמ"א: ובמקום שמותר לרפאות עכו"ם, מותר בכל ענין.

ש"ד: אסור לרפאות משום שעכו"ם אין מעלין ולא מורידין. ואם אין רפואה בדבר מותר. ובמקום שמותר לרפאות, כגון איבה או בשכר, מותר.

בני קטורה וישמעאל

שאג"א (פ"ת ס"ק יד): הרמב"ם סובר שבני קטורה חייבין במילה, וכיון דנתערבו בני ישמעאל בבני קטורה, נתחייבו הכל במילה, ומותר לישראל למולם. אבל רש"י סובר דרק אותן ששה בנים שנולדו לאברהם מקטורה היו חייבין במילה, אבל לא הדורות שלאחריהם. והעיקר כדברי רש"י. וגם לפי הרמב"ם תמוה משום דסנחירב בלבל את כל האומות.

נו"ב (שם): אבל בב"נ אין אזלינן בתר רובא, אז הקשיא מסנחירב אינו קשיא.

בן מומר ועכו"ם

שו"ע (רסו:ב): ישראל שהמיר ונולד לו בן מישראלית מלין אותו בשבת.

ט"ז: ואין מחזיקין שיצא לתרבות רעה כיון דאמו ישראלית.

שו"ע (רסו:ג): ישראל שנולד לו בן מעכו"ם אין מלין אותו בשבת.

ט"ז: שולד כותית כמותה.

ב"י/ש"ד: ישראלית מומרת שהולידה ממומר מלין הולד בשבת.

ט"ז: אבל מהטור משמע דאין מלין משום דרק מלין ממומר היכא דהאם ישראלית כי לא מחזקינן שילך לתרבות רעה, משא"כ הכא.

ה. ממזר

שו"ע (רסה:ד): ממזר מברך עליו, אבל אין מבקש עליו רחמים.

רמ"א: ומפרסמין בשעתו מילתו שהוא ממזר.

פרק ד - ברכות המילה וסידור תפילה

א. ברכת המצוה

- א. שו"ע/רמב"ם: אם האב מל, אז מברך לימול את הבן. אם אחר מל, מברך על המילה. (כמ"כ לגבי מזוזה).
ב. רמ"א: אפילו האב מברך על המילה.

ב. להכניסו בבריתו

שו"ע (רסה:א): אבי הבן מברך להכניסו בבריתו.

אם אין אב שם

- א. רמ"א (רסה:א): אם האב איננו שם, או אינו יודע לברך, אז אחר מברך להכניסו בבריתו של אברהם אבינו. ונוהגין להסנדק מברך.
ב. גר"א (ס"ק ב)/רמב"ם: אם האב איננו שם אז שום אדם מברך להכניסו בבריתו.
ג. רעק"א: אם אבי אביו הוא המוהל, יותר ראוי שהוא יברך להכניסו בבריתו ולא הסנדק.

מתי אומרים?

- א. הטור בשם הרשב"ם: קודם המילה משום עובר לעשייתן ולהכניסו משמע להבא.
ב. רב שר שלום: יש איסור לברך עד אחר המילה.
ב. שו"ע (רסה:א): בין מילה ופריעה.
ר"ת: זה המנהג וא"צ לשנותו משום הרשב"ם.
רא"ש: דוקא אם המוהל מברך אז צריך להיות עובר לעשייתן, משא"כ אם האב מברך. רא"ש אומר דיש לומר לפני הפריעה כפי מנהגינו משום דהוי עובר לעשייתו, אפילו כשנעשית ע"י אחר. אבל אם א"א בין החתיכה והפריעה, אז י"ל לפני המילה.
ט"ז/מהרי"ל: כשהאב מל את בנו, בודאי יברך שתי הברכות לפני המילה משום עובר לעשייתן ויש צערא דינוקא להמתין לברך בין המילה והפריעה.
ש"ך: יש לאומרו בין מילה ופריעה משום עובר לעשייתו, ומל ולא פרע כאילו לא מל. אבל גם י"א לברך אחר המילה שמא המוהל לא ימול, אבל כיון דכבר מל אין עוד חשש.

והיום שעושין מילה ופריעה בבת אחת, מתי מברכין?

- א. גרצ"ש: היום היא שבח והודאה ולכן מברכין לאחר המילה.
ב. אג"מ: מיד אחר המוהל כדי שיהיה עדיין בתוך מעשה המילה.

מל עצמו כשהגדיל

- א. ט"ז/תשו' רשב"ש: אם אביו לא מלוהו, ורק מל עצמו כשהגדיל, עדיין מברך להכניסו בבריתו.
ב. ר"י בן יקר: אם מל עצמו כשהגדיל אינו מברך להכניסו בבריתו.

ג. בפה"ג ושתיית היין

- סידור הדברים הוא בפה"ג, ברכת אשר קידש ידיד מבטן, וקריאת שם.
שו"ע (רסה:א): אבי הבן או המוהל או אחר מברך בפה"ג.
ט"ז: דאין אומרים שירה אלא על היין.

מתי שותין היין?

- טור: יש ג' מנהגים לגבי שתיית היין: א. אחר קריאת שם, ואינו הפסק משום דהוי אותו ענין. ב. אחר קידש ידיד מבטן נותן קצת יין לתינוק. ג. הוא שותה אחר אשר קידש ידיד מבטן.
רעק"א/אג"מ: נוהגין כמו מנהג הג'.
וכדי שלא יהיה כוס פגום מוסיפין קצת יין בכוס לפני קריאת שם.

ביום צום

שו"ע (רסה:ד): ביו"כ וט' באב לא יברך על הכוס. אבל בג' צומות מהם שהיולדת אינה מתענה, יכול לברך על הכוס והיא תטעום.

רמ"א: מברך על הכוס בכל תעניות ונותנין לתינוקות קטנים. וביו"כ נותן לתינוק הנימול. אבל כשאין תענית הסנדק שותה.

ט"ז: משמע כאן שנותן לתינוק הנימול שא"צ מלא לוגמיו. ואע"פ שבאו"ח סי' קצ אומרים שכל מה שצריך כוס צריך מלא לוגמיו, כאן א"צ כוס אלא צריך יין משום שאין אומרים שירה אלא על היין.

חכמת אדם: צריך לשתות מלא לוגמיו.

גרצ"ש: אע"פ שהיום המנהג הוא לשתות אחר אשר קידש, היינו רק טעימה בעלמא, ואח"כ מוסיפין יין, ואחר קריאת שם שותה מלא לוגמיו.

ש"ך: אפילו בלא תענית המנהג הוא שנערים קטנים שותים היין.

חמודי דניאל: אין להנערים לשתות משום שלא שמעו הברכה ועדיף טפי שמברך יטעום.

ד. אשר קידש ידיד מבטן

שו"ע (רסה:א): ומברך אשר קידש ידיד מבטן, וכשמגיע לבדמך חיי נותן מהיין באצבעו בפי התינוק.

רמ"א: וכשהמוהל מברך ברכה זו, ירחיץ ידיו תחילה משום נקיות.

טור: אבי הבן או המוהל או אחר מברך ברכה זו.

ט"ז: מנהגינו הוא שהמוהל אומר, וכשאחד מל ואחד פורע, הפורע אומר דיגמור מה שעדיין בפניו.

ה. קריאת שם

מטה משה: עושין קריאת שם מיד אחר הברית מילה משום שהקב"ה שינה את שמו של אברהם אבינו אחר בריתו.

אבל בתינוק חולה שלא יהיה ברית לכמה חודשים, האם גם אין נותנין שם להתינוק?

ספר אסיא/נשמת אברהם: הפיכולוגים אומרים שקשה להורים להתייחס לתינוק שאין לו שם. וגם האחיות בבית חולים יחשבו שהתינוק לא אכפת להורים.

וכן יותר טוב להתפלל בעד התינוק עם יש לו שם, אא"כ עומד ממש סמוך להחולה שא"צ השם (מ"א).

ו. שהחיינו

א. שו"ע (רסה:ז): כשהאב מל בנו מברך שהחיינו, אבל אם האב איננו שם אז אין אחר מברך שהחיינו.

ב. רמב"ם: בכל מקרה האב מברך שהחיינו.

ג. רמ"א: רק אם האב הוא המוהל והבן הוא בכור מברכין שהחיינו ולא בפדיון הבן.

ד. ש"ך: אין אנו מברכין שהחיינו בשום מקרה, אלא בפדיון הבן.

גר"א: לא יודע למה המנהג איננו לברך שהחיינו. הרי מברכין שהחיינו כאשר אדם מת ויורש נחלה גדולה (ע"פ

הגה"מ!) (ובא"י המנהג בכמה מקומות כן לברך שהחיינו ע"פ הגר"א).

ראבי"ה: אין מברכין שהחיינו משום צערא דינוקא.

ז. העומדים שם

שו"ע (רסה:ו): עושין מילה בי' היכא דאפשר.

רמ"א (רסה:א): הברכות צריכות להיות בעמידה, אא"כ התופס מברך דאז הוא יושב. ויש אומרים דכל העם אצל המילה יעמדו שנא' "ויעמוד העם בברית."

שו"ע (שם): העומדים שם אומרים כשם שהכנסתו לברית כן תכניסהו לתורה ולחופה ולמע"ט.
א. ט"ז: דהיינו דהברכה בשביל האב. אבל יש לחלק דרך אותם העומדים קרוב ורואים האב יאמרו ככה, אבל העומדים מרחוק יאמרו כשם שנכנס לברית.
ב. ש"ד: גירסת הגמ', וכן של הרא"ש היא כשם שנכנס. ולכ"ע כשם שנכנס מהני. והיכא דאין האב שם בודאי יאמר כשם שנכנס.

ט"ז: חופה לפני מע"ט משום דרך נענש בב"ד של מעלה בכ' אבל חופה בי"ח.

ת. ב' תינוקות

א. שו"ע (רסה:ה): מי שיש לו ב' תינוקות למול, יברך ברכה אחת לשניהם. והשני יברך אשר קידש ועולה גם להראשון אפילו אם הראשון אינו שם כיון שדעתו עליו, אבל רק שלא יסח דעתו בינתיים.
רמ"א: אבל אם שח בינתיים או לא היה דעתו על הב' מתחילה, צריך לברך אשר קידש על הראשון ולחזור ולברך על המילה לשני. אבל שיחה של צרכי מילה אינה הפסק. ואם שכח וברך אשר קידש אחר הראשון, הברכה אינה הפסק לברכת מילה על השני. ואם הב' ילדים של אדם אחד, האב אומר להכניסו בבריתו וקריאת שם לכל אחד בפנ"ע.
ט"ז: לגבי ב' חתנים הרמ"א כותב דאין לברך ברכה אחת על שתיים משום עין הרע כיון דחתן השני בר חיובא וצריך להיות שם. אבל כאן התינוק השני א"צ להיות שם בשעת הברכה. והיכא דידוע שיהיה הפסק גדול בין מילה ראשונה ושניה יש לברך ברכה אחרת בשבילו.
ב. ש"ד: עיטור- כיון דא"א למולו שניהם בכת אחת, אין לברך ברכה אחת לשניהם. **ב"ח-** ונכון שלא להביא הב' תינוקות ביחד, אלא בזא"ז כדי שלא יאמר ברכה אחת לשניהם, אלא כל אחד ברכה בפני עצמה.

ברית אברהם: אם הובא לביהכ"נ זה שנולד אחרון, צריך למולו מיד. ואם אחד בזמנה ואחד שלא בזמנה, יש למול הבזמנה ראשון, אבל אם הובא שלא בזמנה לביהכ"נ תחילה, צריך למולו ראשון.

ט. כסא של אליהו

שו"ע (רסה:יא): נוהגין לעשות כסא לאליהו שנקרא מלאך הברית. ויאמר בפיו שהוא כסא אליהו כשמניחו.
ש"ד: וגם נוהגין להדליק נר בביהכ"נ בשעת הברית.

י. סנדק

רמ"א: ונוהגין להיות סנדק תופס התינוק. ויפה כח הסנדק מהמוהל לקראתו לתורה דכל סנדק הוא כמקטיר קטורת. ולכן אין ליתן ב' ילדים לסנדק אחד משום דחדשים לקטורת. ואין לאשה להיות סנדק במקום שיש איש משום דהוי כפריצות. אבל היא עוזרת בעלה ומביאה התינוק לביהכ"נ.
פ"ת: ונוהגין להתעטף בטלית. ובט' באב **הכנה"ג** אומר דסנדק לא ילבוש טלית, אבל אמר שראה ולא מיחה אותו.

רמ"א: נהגו המוהלים להתפלל ביום המילה.
ש"ד: מהר"ם מינץ- חולק, ואין לדחות האבל מלהתפלל בעבור המוהל. אבל עיקר הטעם להמנהג שמוהל מתפלל משום שהוא עוסק במצוה.

יא. סעודת מילה

שו"ע (רסה:יב): נוהגין לעשות סעודה ביום המילה.
רמ"א: ונהגו לקחת מנין כדי שיהיה סעדת מצוה. מי שאינו אוכל בסעודת מילה מנודה לשמים.
פ"ת (ס"ק יח): ולכן אין מזמינים לברית כדי שלא יהיו מנודין לשמים, אלא מודיעין לאנשים שיש ברית.

חמודי דניאל: ואם אירע שלא עשה סעודה ביום המילה יעשנו למחר.

יב. שלום זכר

רמ"א (רסה:יב): נהגו לעשות סעודה ומשתה בליל שבת לאחר שנולד זכר והוא ג"כ סעודת מצוה.
ט"ז: דרישה- מבקרין התינוק משום שהוא אבל על ששכח תורתו.

יג. בתענית ציבור

שו"ע (רסה:יג): יום מילה שחל בתענית ציבור, מתפללים סליחות ואומרים וידוי, ואין אומרים תחנון.
א. אבודרהם: אין אומרים למנצח משום שהוא יום שמחה להאב.
ב. מהר"ם מינץ/ש"ך: אומרים למנצח משום צערא דינוקא.

ש"ך: מלין לפני עלינו, וגם אין חולצין תפילין עד לאחר המילה משום שתפילין ומילה הם אות.